

43.

ACC. N:R M. 16452:1-36.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Gerd Englund*
Härad: Berättare: *Erik Lindelöf, Erik Dalberg*
Socken: *Lunds stad* Berättarens yrke: *Brandförmän*
Uppteckningsår: *1965* Född år *1903* i *Lund*

*Stadstraditioner I. s. 1-36.**LUF 126*

Skriv endast på denna sida.

438. Lundeby

J. 03

Exc

Hand

Hat 838 sidor

FOLKLIVSARKIVET

FINNGATAN 8

Englund

36 lvs

LUND

Bxb

5m = 120 000

M. 16452.

Ifylles av uppgiftslämnaren

Berättarens namn:

Erik Lindelöf

" födelseår:

1903

" födelseort:

Lund

" yrke:

F.d. Brandförmann

Makes/makas namn:

Märta Lindelöf

" födelseår:

1917

" uppväxtort:

Harlösa

" yrke:

Affärsbiträde

Faders namn:

Carl Lindelöf

" födelseår:

1868

" uppväxtort:

Bouderup

" yrke i staden:

Skomakare

" yrke före ev. in-
flyttning till staden:

— " —

Moders namn:

Anna Lindelöf

" födelseår:

1866

" uppväxtort:

Harlösa

" yrke i staden:

Tidvis fabriksarbeterska

" yrke före ev. in-
flyttning till staden:

/

Farföräldrars yrke:

/

Morföräldrars yrke:

/

Antal syskon:

6

(43.)

ACC. N:R M. 16452:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När jag föddes, bodde vi på Korsgatan 6.
Där bodde vi ung. tills jag började skolan.
Då flyttade vi till Mariagatan 5, där vi
bodde ung. i fem år och därifrån till Ma-
riagatan 1. Strax efter det att far hade dött
flyttade vi till Trädgårdsgatan 10, där jag
bodde, tills jag gifte mig. Där nere kallades
området för "Nya Stan" el. "Juden". Ofta
kallades det också Nöden. Några beteckningar
på andra stadsdelar känner jag inte ^{till}, om de
hade. Vid Idrottsplatsen fanns ett område,
som vi kallade "Judenhusen". I Nöden fanns
merst en böningshus. Godtemplar gården, junder
ens synagoga, var ett böningshus. I
Nöden bodde huvudsakligen arbetare och
en massa judar. Judarna var mest koncent-
rerade till Hospitalsgatan. Där bodde bl.a.
den magister. De ägnade sig åt klädes-

ACC. N:R M. 16452:2

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

brändel och en del av dem fastnade kypas-
kär. Förvägnare judar bodde i regel på and-
ra sidan Esplanaden. Judarna smälte ut
i miljön därnere, men vi hade inte alls nå-
got umgänge med dem. De liknade isle-
de sig delvis - dem bror var ej till sam-
mans med oss och lekte. När de hade
sina ledigdagar, så anmodades vi att kom-
ma in och tända på deras spiritusk o. i
deras spisar, och då fick man alltid sm-
ka av deras asyende bröd. De fick inte äta
gläd - det var direkt förbjudet. De hade ett
eggt ställe vid Marknadsorget, och deras
kassister fick sköta om tröskstället åt
dem. De kunde ju i mycket stor utsträck-
ning på trösk. Judarna skilde sig inte
från oss och kläde dräkten beträffar.
Deras pränker var för trösk klädda i kalst

och kaftan. Men jag minns också, att alla
judar hade en klädespersedel, som vi kalla-
de "kysselapp" - jag tror, den satt närmast
kroppen och såg utåt som en vit
fjölantig bracklapp. Den förde de till mun-
nen ibland - vid vilken tillfällen el. i vilken
situationer o. varför, vet jag ej. I en kö-
lure på Mariagatan 5 hade de religiösa
bad en gång i veckan. De begav sig sina
där inne i Malin. De följdes ut till
stadsgränsen, och där kastade de stenar
o. andra föremål efter kristen: "Träffar
du Gud så älska honom, men träffar du
Jesus, så stena honom!" Judarna blev
i regel sedda över axeln. Pojkarna kallade
alltid judarna för "judedjävlar". Barnen på
verkades säkert också av föräldrarna. Ju-
darna ansågs ju som luriga affärsmän,

som vilde underkänligt omvårda o. lura folk.
Det var rent utslutet, att en jøde kunde gif-
fa sig med en svensk dän.

Det var ofta slagsmål mellan pojkar i
Nästen och skolpojkar. Katedralskolans elever
och Nästapojkar hade ofta sammankom-
mingar i Gyllenkorsets allé. Det var stark sam-
manhållning bland oss. Det är helt klart.
Det märktes särskilt vid middagsmåltiden, då det
västman var dans på varje gird dörren.
Man umgicks mycket samsamman. Vår för-
äldrar tyckte ofta tröst o. vagn av en
kvinna, vi kallade "Borsta-Binn", och för
ut till Bjärret och Fjögelsing till samman
med bekanta där utifrån. Om samman
lurva drack man knä till samman ut på
girdarna, och satt där och pratade och
berättade historier.

Studenterna ansågs nog vara en överklas-
sen - men vi accepterade det, och någon
avundsjuka förekom inte - inte heller någon
slags misst. Studenterna trill rätt mycket till
vår på Esplanaden o. i Stadsparken, och
jag och min bror brukade vara där, upp-
träda lite för dem och slå landorster.

De kunde ge oss någon slant då och då.

Prästerna gillade vi inte så mycket - gud-
fruktigheten var inte så stor - och präster
ha ändå uppträtt en oerhörd många gång-
er. Lantarbetare och bönder skojade man
lite med. Något avagt var det väl - men
det var aldrig några slags misst mellan oss
och lantborna. Det var ju många inflytta-
de lantbor i Nöden - skolor o. lantarbeta-
re. Många av Nödbor arbetade på Bisk-
opsgårdsfabriken - jag skulle ha omkring

ACC. N:R M. 16452:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

lärtjen av befolkningen där nere. Därav var
ung. $\frac{2}{3}$ fruntimmar och $\frac{1}{3}$ män. De var i
regel gifta, och det fanns en barnkrubba
på Karsgatan, där vårdarna kunde lämna
in barnen. En diakonissan feg levd om
hem - vidare var en kokersken och ett biten-
de anställt där. Det var barn i förskol-
åldern, som lämnades in där. Man kunde
da omkr. 35-40 barn. Jag gick där i
tre terminer, innan jag började skolan.
Känner ej till, om den barnkrubban ägdes
- det är möjligt, att det var någon skiftelse
Minst en gång i veckan kom pastor Ansens
fader och den var fem och lämnade på.

"Riken" - dit såldes akademiker, köp-
män och lussägare. Riken ägde en massa
fastigheter i Nöden. Vi hade i regel vice-
vårdar. Jag minns särskilt en pension-

en poliskontrollant, som hette Mattsson. Det var en karaktärent hems - mycket begiven på spividsa. Han var mycket illa omtyckt av oss tjejer. Han tog upp lugnen i Rippas fastigheter. Han hade dock mycket duktiga barn, som tog studentexamen och fick det bra.

Det fanns i stort sett barn ^{ett ställe} Stadsparken och ganska lite i den gick utskädes ut till Riplevallarna. Det fanns inga lekplatser heller, utan vi barn fick själva oss till det, när vi skulle spela långbalk och handbalk. Vi gick till ned på Esplanaden och någon av oss fick i uppdrag att stå på pass och se, om någon polis var på väg.

I Höjeån badade vi. Vi brukade knappa dit ner. Det kunde vara en 20-25 grabbar, som sprang dit. När vi kom till mejeriet

brunade vi kasta av oss blusen, och framme
vid Sit Lars lag vi av byxorerna och så i vät-
net. Det var viktigt bra att bada där då
-vattnet var rent och fint. Det var gott om
fisk där också. Vi badade också på andra
Ställen - i gölar och bäckar. Vid Käby invst.
finns en stor damm, där institutgrabbar
en badade. De var alltid klädda i blå
arklur med röda revaren på byxorerna och
rött band i vässarna.

De vuxna samlades mycket på gårdar och
på torpar och pratade. Vi barn lekte
ofta gömme på Esplanaden och på vin-
darna. På gatorna kysste ofta frukt i träd-
gårdarna därnere. Vi bedro det mest som
en riktig sport. Mattsson hade en mycket
stor trädgård på andra sidan Esplanaden.
Han brukade skjuta på oss med salt skott.

På fester och banketter barn och ungdomar gick
hit och plöcker frukt och bär, som sedan av-
ytterades på torg. Vi fick ungarn ören för var
je plöckad liter.

Det bodde rätt mycket "löst folk" och
"konstiga" människor i Noden. På Pioner-
gatan 7 bodde "Örken" i "Dödgården". Han
silde sand, som användes rätt mycket på
den tiden till gator och avtråden. Det skulle
ju skuras och sandas varje fredag. De var
lite konstiga i den familjen. "Späket",
"Senan", och "Johan Gardist" var andra
välbekända figurer. liksom Johan Järnbygg
el. "Järnbyggen", som hade skrot-handel på
Brynaregatan.

Jen var skomakare. Han hade ungf. 10
timmars arbetsdag - och de började arbeta
ganska tidigt. Han hade sin verkstad i ett

ACC. N:R M. 16452:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

luns inne på gården Mariagatan 5. Han hade
mågen skumakare, som hjälpte honom i verk-
staden. Vissa dagar tog han sig ledigt. Då
tog han oss med till Skuterum ner till Källby
pilvatt. Vi hade varit rädd med oss, och till
vår förtjusning brukade far tälja vissel-
pipor åt oss. Tyvärr förekom det rätt myc-
ket sprit på den tiden, och far var nog,
vad man kan kalla periodsupare. Jag vet,
att man hade rätt mycket besvär med den
saken. Fars kamrater kom ofta och råkade och
pratade och drack i verkstaden. Man fick
arbeta på Bändgarnsfabriken, när far ha-
de sinna perioder. Han tjänade där 20 kr/veckan.
Han var med i fackfören. Far var ej med
i fackfören. Till att börja med, men 1914 gick
han in i den. Det berodde på, att han då
arbetade i en snabbvullningsverkstad och

ej var egen företagna längre utan anställd.
Men skatte lusslället så gott som gjäbo. Min
älsade syster hjälpte till lite, och vi pojkar
brukade springa något ärenden hit och dit.
Jag hade inget arbete under skoltiden. Jag
slutade skolan, när jag var 12. Då började
jag arbeta som spinnspojke på Bergs, där
jag arbetade i några år. Jag tjänade ⁸skilling
Sedan gick jag som snickarlärling i fyra
år. På somrarna gällande vi betas på Kloster-
gården. Jag tror vi fick betalt i natura-
ren där: lite mjölk med luss varje kväll
och s.k. "barnpatent", en viss mängd pa-
tatis, som räknades efter antalet plockade
raker. Vi fick arbetet genom lufsfagen.
Det var också rätt vanligt, att vi unga,
för att tjäna lite extra, gick ut och
plockade vide, när det var de tiderna,

och silde på korgat för 10 öre/knippet.
Mariagatan 5 var ett lärnhus. Det är den
bortad, jag bäst kommer ihåg. Det fanns tre
lägenheter i varken längan (2 rumslägenheter +
1 st 3-rumslägenhet) I övervåningen fanns 4
vindsvan med tillhörande kakor i varje länga.
Bostäderna tidigare var byggda omkr. 1860-70,
gissar jag. Flera reparationer förekom knapp-
ast - i varje fall i mycket liten utsträck-
ning, t.ex. tapetsering, och det var lussvär-
den, som ombesörjde det. Vår hyresvärd på Ma-
riagatan 5 hette Berggren och jag minns.
Varför man flyttade, vet jag inte - det blev ju
varken bättre el. sämre. än vad man tidigare
haft det i regel. Den 1:e okt var "flyttadag",
och då var vi fria från skolan. Vi bodde
på nedre botten i en 3-rumslägenhet.
Rummen kallades "vardagsrum" o. "sömnrum".

Och söndagarna åt vi i "Finnrummet" och lika
så vid fulltiden. I vardagsdag var där en
stängd till det rummet. Jag minns sammanfat-
tande hos många av mina kamrater. Må-
leringen i Finnrummet bestod, som jag minns,
av ett fyrkantigt bord i mörkt ekträ med
sju stolar, en buffé och ett serveringsköp.
Väggarna var tapetserade och vi hade beställt
korkmatta på golvet. Vidare minns jag, att det
var mycket gott om krukväster i rummet.
I "Vardagsrummet" till vi mest till; här
åt vi, och där sov vi. Där fanns bord,
stolar och en byrå. Vidare en dörsäng med
lätta gylor, där far och mor hade sin sov-
plats, och en soppa och någon säng för
oss barn. Vi fick ju ligga flera i en säng,
och jag minns, att far brukade spänna tre
lätternar över oss, för att inte stöta.

ACC. N:R M. 16452:14.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

skulle fida av. På väggarna tapeter ^{golvet var} och stū-
geln. Köket var mycket litet - ung. $1\frac{1}{2}$ m
brett o. 4 m. långt. Där hade vi ^{på golvet} karkkåst
och tapeter på väggarna. Vi hade en van-
lig järnspis. Sandning av gula fjäcksminke
i krummet. Det var nog bortlagt på den
siden. Vi ägde ej någon ärad väbel, utan
det mesta var nog auktionsgrejor. Kakelugn
i krummet och järnkamin i vardagsrum-
met. Som belysning hade vi fatagenlampor.
Vi hade både tak- och fotlampor i badrum-
men. Under kriget använde vi karbidlampor.
Vi hade i allmänhet inte råd att köpa dessa
lampor, utan vi tillverkade dem själva av en
liten basklj, som vi bant ut en brännare
i. Vi hade inga tider, då det skulle tün-
kas och släckas. Sängkläder: Fjäderbälster
+ underlakan och över en fjäderdyan. Det

var aldrig frågan om ärngeatt, utan vi lade
kattarna under lakenet.

[Te el. kaffe ibland av. kavregrot på morgonen
Fluadsmil mitt på dagen (12-1).
Kaffe på kvällen.

Vi åt saltvilt och potatis minst en gång i
veckan. Slett säll var också mycket vanligt.
Fisken köpte vi av "Ola Taffla", som körde
runt med den, eller också kunde den köpas
på torget. Men det ljust kända förekom mycket
ofta hemmen. Fåst köttet drog var inte igenom
fjärn 1910. Lever var inte heller någon
osannlig middagstätt hemmen. Något som vi
tyckte mycket om, och som var vår specia-
list på, var "Bengkör", d.v.s. jätta pann-
kaker. Det var längtidstunder, när vi fick
sidana. Vi åt dem med socker sir. Kjätk
drack vi dagligen och kaffe minst en gång

one dagen. Det lärde att vi blandade det med
Littoria. Tomaten började komma lite i so-
pet då. Jag tiggade min första tomat av en
grönvaksbandle - var väl omkr. 18 år. Den
smakade ill, tyckte jag. Grönvaks före-
kom inte så mycket i udden; vit kål och
kålrygg var förstås rätt vanligt. Syd-
frukter före kom barn vid julen. Ofta fick
vi tvärade äpplen efter udden. Så långt
tillbaka jag minns, blandade vi i "Fenix"
Käperviton. Arbetsarna hade också sitt
krog på Råbyggatan, "Börvingen". Vi hand-
lade också rätt mycket i bröckerian. De låg
ja ganska tätt där nere. Man kunde vel-
bröd komma, men varat bröd köptes.

Vi hade kornen på gården en tid. De
slaktades och gick till middagsmat. Vi
utfodrade dem med grönt, som vi plockade i

stans ytterkanter. Omkr. 1920 skaffade vi oss potatislabb i östra delen av stan. Dessförinnan hade vi köpt potatisen på torget. Vi hade den inte i mer än fyra, fem år. Sedan skaffade vi inte kalorilabb, förän när jag och en yngre bror flyttade till Brandstads-
n 1927.

Det var vanligt, att vi syltade lingon; ägg-lade vi i kalk i ett 10-literspenn. Senare blev det vanligt, att vi lade in sill även. Matkänthare fanns under huset. Vi åt övervängande sakt mat. Vi valde köttet brennen i kvarn. Det var nog inte så vanligt med kryddor då. Man hade väl i regel bara vitpeppar o. kryddpeppar, och det köpte vi unket, när jag var ung.

Vi svakt inte under osunda tider, men under kriget var det brenskt. Det fanns visser-

ligen en Livsmedelskommission, men den missköttes. Vi gick och plöskade tills vi utan för stan, var de tråkade på gårdarna. Under andra krigsåret gick ribben till, och det blev väl något av en vändning för oss. Men vi fick leva mycket nödtröftigt - jag vet, att man ligger på att den under av svält. Brönslet var också vanvuxet. Det var mycket hårt, och vi hade knappt råd att ta en bit.

Vi hade var duk på vårt bordet. Vår duk kom på vid förelse dagar o. vid festtider. Vi fick inte prata under måltiden - då skulle man ut i köket. Vi hade våra gamla platser vid bordet. I köksskapet förvarades porcelänet. Knivar o. gafflar användes som bestick. Finare maträtter var ganska inte men en finare buffé serveras, och den förvarades i buffén. Den

var köpt. Spirit förekom i godken stark ut-
drückning. Ölet användes då mest som be-
rusningsmedel bland gubbarna. Vin förekom
barnen vid konfirmation. Till anten dock
vi antingen mjölk el. svingdricka.

Läkare anlätades, men det var bara ^{en} det
var utvärldigt. Green och Rydberg var de
mest anlätade. Green kunde sjäta utid upp
under mycket fattiga förhållanden, och han
kunde sörja för räddelse för sine fattiga pasien-
ter. Kom han till ett mycket fattigt hem, såg
han inget betalt för sitt besök, utan det kom
de d. o. u. linden, att han gav patienterna en
gemensam i stället. "Klaka gammor" anlätades ung
godken mycket. I sommar fanns det en, som
bestode för "skävern" med wigen Stigs Hjär-
sölen. Patienterna blev i regel bra. Vi an-
lätade inga klaka. Vi kunde febertermome-

ACC. N:R M. 16452:20.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ter hemmen. Om vi fick geber, om det barn
att krypa till ringer och lilla oss lugna. Så
fick man då lite belysning att färdriken tiden
med. Till skärskador och brännskador använde
vi Salubrin och Lalaral. Det är ett faktum
att människorna då var mycket skeptiskt
inställda till läsnittet. I regel anlände de
ja inte läkare, för när de var mycket, mycket
dåliga, och läkaren i sin tur remitterade
dem till läsnittet, och om de inte ganska
snart dog där, så fick de i alla fall ofta
stanna kvar där. Därför levde de i hemmet,
att bemäda de på läsnittet, vi kom de
hellre aldrig tillfrån. Förläsningsarna skedde
i regel hemmen, så även hos oss. Bara mors-
koren var mycket anlände. Men kunde ofta
se fru Persson sitta omkring med sin vän-
ta väskan. Mädrarna låg inte så många

var. Det kunde de helt enkelt inte ta sig tid till. Flaska användes ganska tidigt efter födseln. "Mjölkdorpen", som låg i anslutn. till Brannkrudden, hade steriliserad mjölk, lämplig för spädbarn. Vi badade i tvättbaljar i vardagsrummet. Om sommaren badade vi i byggkaset. Vi badade ung. en gång i veckan. Man var mycket noggrann, och man fick inte lägga sig om knäarna, för man var tvärtut sig. När jag var omkr. 16-17 år, började jag bada på badhuset. Rättar var det gott om. Man kunde få gratis tvättgilt av Hälsovårdsnämnden, och dessutom de-
lade den ut tio öre per tvättvins. Vagg-lässen lyckades vi linna på nystind - man tvättade och gned, men vid något tillfälle kunde vi lite besvär av dem, och då sprutade vi med något medel i alla sprickor

Vägglässen var ju en plåga i många år, och man fick inte bakat med dem riktigt, för när lyantöret kom. Så sent som 1934 gick de på trädarna från hus till hus och kom in genom ventilerna. Vi bodde då på Erik Dalbergsgatan. Vi stälde en gång i veckan och skivskåpen var de vanliga: saxborste o. skyffel; skivborste, spana o. krasa. Samt rengöringsmedel användes mest soda och såpa. I bryggeriet tvättades allt. Tvätt skedde ung. var 20:e dag. Vi använde vår tvätt i Trädgårdsgatan hos en gammal tant, som bodde på bryggare Olssons gård. Tvättmedel var på den tiden såpa och soda.

Socialvården var hos den s.k. "Fattig hjälpen" Märtenlund hette inget annat än "Fattig huset" på den tiden. Varje jula ordnade "Jultrakt-

en, en prövat sammanfattning, julfest på Gornh.
Barn och föräldrar fick vara med, och de barn
som behövde en kassyn o. en skola fick en vä-
dan di. Det var behovsprövat. Barnen fick ock-
så en gåtpejs. Jag var med några gånger.

Diakonissan utövade också lite välgören-
het. De höll också sändningsskolan i Frändings-
Länmet på Esplanaden. Sedan fanns där ju
"Skolbarnshemmet", som låg vid Kungl. St. Kyr-
kugata. Det förvalts av frk. Vesterdahl och
Beijer. Det var skolan i samma byggnad. De
skolbarn som ville, fick lov att gå dit in och
äta på middagsresten. Man stannade där efter
skolans slut till kl. 5, då föräldrarna slutat
arbetet. Tjänarna fick lära sig väva och på-
karlen lära sig utföra vissa städarbeten o.
att sola skor. Vid några tillfällen fick vi
även gå och träna mat på Fattighuset.

De gamla uppskattade inte så lång ålder. När de blev svaga och orkeslösa, kom de i regel till Fattighuset el. försörjningshemmet, som det oftast också kallades. Många vårdades också i hemmen, om det fanns möjlighet. Riksbankens sjukhemmet tog en hel del omhändertagna. Vid långvarig sjukdom fanns det inte så mycket hjälp att räkna med. På den tiden hjälpte grannarna varandra i stor utsträckning. De, som var med i sjukhusen, kunde få ca 3 kr/dagen.

Konversation affärsverksamhet fanns. Mina föräldrar var med både i Konversation (FENIX) och i Föreningsföreningen. Inställningen till dessa var positiv - man kunde få sina varor betydligt billigare. Man kunde hjälpa varandra med brensparring - men ej med husreparationer. Det fick man värden klara av. Mina föräldrar var med i "Solid" och i en

separat begravningskassa. Position i ställning.
Tack fackfören. orolserna beträffar, så var det
inte så mycket besök på denna vägen. Det
politiska intresset var i så stort i familjen.
Man betalade sin kontingent, därför att det
var nödvändigt. Fackfören. hade ju heller ingen
större funktion förrän på 40-talet. Dessföre-
n kunde de inte göra så mycket.
Vi prenumererade själva på "Arbetet". Men
jag minns, att vi slog oss samman i flera
familjer och skickade efter lektycker från
Åhlén & Holm.

Vi läste en hel del hemma. Det var
 mest skönlitteratur i den lättare genren,
som vi läste. Böcker lånades för det
 mesta på Stadsbiblioteket. På Söbergalm
kunde en fru Skog en kommissionsaffär,
där man kunde prenumerera på romaner-

ACC. N:R M. 16452:26.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

sarje vecka kom ett häfte (Vi läste t.ex. "Car-
delli"). Vi var också intresserade av även-
dyrsromaner. När man läst alla häften
fick man en gåva. Min syster fick en gång
en nickel servis. Det var också populärt
med visbäckar på den tiden.

Vi var intresserade av att läsa hemkun-
skap men vi hade det för fattigt för att kom-
ma fortsätta läsa. Man kunde fortsätta
i skolan för år efter skolan om man vil-
le. Då fick man em. betala böckerna
själv. Det gick knappast att tänka på
fortsatta studier, om man inte hade
pengar. Fattiga begåvade barn kunde
ibland gynnas av intresserade förvägna
personer.

Vi prenumererade på "Arbetet" hemkun-
skap och vi höll på det socialdem. partiet. För

och var gick med vid 1:a maj demonstration. Vi
pojkar kom med en målning. Det var
en andaktning, och vi hade mycket att
kämpa för då. Det fanns inga utskänd-
re inom klassen till demonstration. Utan fanns
det säkert, men det gjorde inget bråk
vid demonstrationen. Många av demonst-
ratorerna var däremot berusade, och det
kom underligt vis att göra ett väldigt läje-
väckande och ofördelaktigt intryck att
ha sådana med i laget. Fåga pol. ut-
ställningar i granarskapet och ingen oenig-
het inom familjen i politiska frågor. Det
fanns också fångar här i den, t.ex. ung
socialisterna, som ville liardare lag. Vi
hade en mycket övertygad ungdoms socialist här
då, som hette Sjöström. Han var dock
inte stödd. Det gjorde oss inte så

mycket propagerade då - det fanns inte alls
samma resurser som nu. Vi gick inte så
mycket på politiska väten. Men var myc-
ket intresserad av kooperationen, och hon
var med i "Kvinnagillet" och var ganska
aktiv där. Familjen var också med i
godsamplarföreningen "Kunga Krifter" som
omkr. 1900 övergick till namnet till "Frihet".
Det var inte så rikfyllt att tillhör
arbetarpartiet, när jag växte upp. Arbe-
taren var dock alltjämt sedan över alla.
Vi uppskattade mycket en politiker, som
hette Anders Eriksson. Han hade varit järn-
arbetare och blev så småningom redaktör
på "Arbetet". Han var mycket duktig och
tog sig verkligen an vår sak.
Inställningen till kungadömet var väl inte
fullt så ljummet, som det är nu. Man

kom ändå inte så mycket i kontakt med
det som hörde dess kungliga familjen. Ö.h.t.
var det mycket lite man visste om den då.
Vi hade visst Oster hemman. Det religiösa
engagemangt var också ganska litet.
Man skulle döpas, och man skulle konfir-
meras - i öfrigt gick man inte i kyrkan.
Det kunde hända någon gång vid jul eller
Men inarest inte var man alls troende än-
då, och sade man något otämligt om
Gud el. något sådant där hemman, så fick
man en ordentlig luring. När vi konfir-
merades lag far och mor alltid uttårorden.
Aftonbön lästes litet, när jag var barn.
Det var "Gud som lever". När lärde oss den
Aftonbön läste vi nog aldrig. Någon
litasantakt förekom heller aldrig, och bi-
beln var inte framme någon gång, som

Jag kan erinra mig. Det fanns inte så många
fjörreligiösa då - de första var oftast baptis-
teran, och vi tog inte någon större hänsyn
om dem. Vår inställning var nog inte så
avvikande från de andra familjerna
därmed och religionen beträffar.

Dop: De flesta döptes nog på B.B. Jag hade
gudmor. Det var en bekant till oss - en
gammal tant. Sedan fick man alltid vid varje
födelsedag gå till henne och ge en present.
Annonsering förekom inte.

Konfirmation: Jag konfirmerades i Damska-
kon. Året var 1917. Jag fick en ny kåstym i
mörkblå cheviot och en mörkblå skärmsösa.
Den fick man använda som fin kåstym ganska
långt efter konfirmationen. Flickorna hade ofta
långt klänningar. Konfirmationen innebar ingen
förändring avseende på klädedräkten el. livsföring.

en för mig. Far och mor och min äldsta syster
var med i kyrkan. Det var inte vanligt med bjäl-
ring vid konfirmandtionen. Vi hade i alla fall
ingen. Vi gav varandra kort.

Det var mycket usla, med att man skulle få
nya kläder till klämman. Vi klädde inte skub-
solen med blommor och grönt, men vi bruk-
ade ge vår lärare en bukett. När vi gick
i 3-4 klass "folk" (dvs. 5-6) kom våra för-
äldrar på skolaslutningen.

Svenska och utövningen: förekom inte.

Förloving och lysning: firades på traditionellt
sätt. Jag och min fru vigdes i Domkyrkan
1936. Silver- och guldbröllop: Jag minns bara
att man prövade om hennes och fars sil-
verbröllop.

Begravning: Far dog omkr. 1920 på larn-
rättet. De dötter lades i allmänhet i Tiv-

rummet. De långhes loken för förstret.

Det var mycket vanligt med visning utan
för huset. Ljus i rummet. Blommor och
kransar. De dötter begravdes i regel på
Norra kyrkogården.

Födelsedag: När väckte oss alltid med
riset, när vi fyllde år. Hon drog undan
fäcket och dansade på lilla grann.

Och man ville, fick man de kaffe på sängen
och på bröden låg alltid en liten present.
På dagen drack vi hela familjen kaffe, och
de var det alltid lite extra bröd. Vykort
förekom vid födelsedagar. Fimman årsdagar,
som till exempel 50-årsdagar o. 70-årsda-
gar, firades med större uppsättning.

Namnsdagar firades ej.

Ngrint: Det firade vi alltid. De satt vi
uppe hela familjen, om vi orkade. På se-

ware år, gick vi även upp till Domkyrkan för
att höra klockan. Så kunde vi lite kort-
spel och sällskaps spel hemman och kaffe
med något extra gott till.

Trettonhelgen: Sjöängarna fanns ej.

Fästlagen: "Sli katten ur tunnarna" ^{gick} endast
sett vid ett tillfälle, och det var i Sjöberg.
Har aldrig deltagit i lek. Fästlagsmån-
den åt vi fästlagsbullar. Det var vanliga
vetebullar i kokt mjölk. Vi satte även in
vinkelis. Pärken: Vi klädde inte ut oss, och
jag kan inte minnas att man då var
utklädda. Men vi fäste en vas-
sa små saker på varandra. Vi åt för guds ägg
hemman - vi fick äta, så många vi orkade.
Vi lekte med äggen: vi ställde en bräda
på lät och lät ett ägg rulla utifrån. Om
det kväcktes, var det lag i bordet, fick

man behåller ägget och fortvättaullen.

Valborgsmäss. Eldar fanns i stans utkan-
ter - säkert på ett par, tre ställen. Det
var nog föreningar och sånt, som ordnade
med dem. Majjüngling förekom inte. Demont-
rationståg. Sträng liela 1:a maj. Det var all-
deles plockat av folk på Klackergatan. Det
var mycket uppsattat. Man kraxade kon-
fetti i fantastiska mängder, och stämningar
var mycket uppslappen.

Pingst: Vi ungdomar mest gjorda utflykter
till Tönkeberg. Vi drog mest sällsk med oss och
ordnade med kaffet där ute. Så var
det hans dörme. Han fick baka för dra-
sen - det var eg. förbjudet ^{att dansa där} - men det be-
lade sig ändå. Tag ej in grönt.

Midsommar: Majstång på många gårdar i
Nåden. Även i Folkets Park. Eldar förekom
ej.

Marion: kunde fäns med en träs - aldrig
gis.

Advent: Ej ljus - ej julstjärnan

Lucia: Ej lumen. Ej i sken. Någon gång
efter 1925 vet jag, att vi köpte lusse-
katten lumen. Vi fick var sin.

Jul: Mar hade alltid en fullständigt
gäring från vind till källare innan julen.

Hon brukade klenor, pepparkakor, vör-
degstjärnor och varmlust. Vi pyn-
ade med pepparskadar och satte ljus i
stakar. Julgranen kläddes med ljusstjerner
de pepparskogar, äpplen, glittror, ljus och
en flagga i toppen. Vi hade inte någon
stjärna. Men vi fick ändå någon liten jul-
klapp. Mar brukade dela ut saker ut.

På julaftonskvällen åt vi lumsengjast
sejten och vildbeten, latfisk och gröt med

mandel och lide anant smårermt. Skinken
kunde vi också, som vi brukade få av stek-
lingar på landet. Den blev mycket pyntad
med krusat papper. Juldagen tillbringades i
lugn och va med lide småskyspel. Då åt
man i regel en bränt middag på före-
gående kvälls rester, och obligatorisk
var då "plöckerfiken", dvs. lutfisk i
potatis och smör. Den äts med slamp till.
Risgrysgröt till efterrätt.

Lide gifter kunde vi fröene också: apelsiner,
äpplen och nätter i sepl.

Julskyltning förekom vid varje jul. Ej jul-
inblåsning.

Tridies tillbringade jag mest till samman
med "Svenska Gymnasietklubben". Jag var aktia gym-
nast i c:a 20 år (1920-40) och träningen tog myc-
ket av min lediga tid. Men det var roligt
vi fick vara mycket och deltag bl.a. i Berlinalymp.